

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону України

«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення гарантій недоторканності житла чи іншого володіння особи у кримінальному провадженні» (реєстр. № 15488-1 від 20 серпня 2026 року)

Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності на засіданні 27 жовтня 2026 року (протокол № 249) на виконання доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення гарантій недоторканності житла чи іншого володіння особи у кримінальному провадженні» (реєстр. № 15488-1), поданий народним депутатом України Власенком С.В.

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є посилення гарантій недоторканності житла чи іншого володіння особи та забезпечення ефективного засобу правового захисту від незаконного проникнення у кримінальному провадженні при збереженні можливості правоохоронних органів діяти невідкладно у справді виняткових ситуаціях

Законопроектом пропонуються внести зміни до статей 87, 221, 233, 303 та 309 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), відповідно до яких:

1) невідкладне проникнення з метою запобігання втраті доказів допускатиметься лише у провадженнях щодо тяжких або особливо тяжких злочинів за наявності конкретного об'єкта, реальної та безпосередньої загрози його втрати і неможливості застосування менш обтяжливого заходу;

Проникнення здійснюється на підставі вмотивованої постанови прокурора, складеної до його початку, а всі дії підлягають безперервній відеофіксації (відсутність або переривання відеофіксації тягне визнання проведених дій незаконними).

Проведені дії мають обмежуватися відшукуванням конкретного майна та усуненням безпосередньої загрози його втрати. Після виявлення такого майна або припинення безпосередньої загрози всі пошукові дії негайно припиняються;

2) прокурор зобов'язаний протягом шести годин звернутися з клопотанням до слідчого судді, який перевірятиме лише обставини, що існували до проникнення, з обов'язковою участю особи та її адвоката.

Неподання прокурором клопотання не позбавляє власника житла чи іншого володіння, у якому проведено невідкладне проникнення та інші дії, особу, стосовно якої проведено відповідні слідчі (розшукові) дії, права самотійно звернутися до слідчого судді зі скаргою про визнання проникнення та проведених під час нього дій незаконними. Така скарга може бути подана незалежно від процесуального статусу особи, факту вилучення майна або завершення кримінального провадження.

Відповідні клопотання чи скарга розглядаються не пізніше 24 годин з обов'язковою участю прокурора, власника житла чи іншого володіння, у якому проведено невідкладне проникнення та інші дії, особи, щодо якої проведено відповідні слідчі (розшукові) дії, а також їх представників чи адвокатів;

3) встановлюється право власника житла чи іншого володіння, в якому проведено обшук або невідкладне проникнення, особи, стосовно якої проведено такі слідчі (розшукові) дії, а також представника чи адвоката будь-якої із зазначених осіб невідкладно після завершення відповідних дій ознайомитися з клопотанням і матеріалами, на підставі яких слідчим суддею надано дозвіл на обшук або вирішується питання про законність невідкладного проникнення, та отримати їх копії (абзац 2 частини першої статті 221 КПК в редакції проекту);

4) уточнюються підстави невідкладного проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді, передбачивши можливість такого проникнення лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей чи майна або безпосереднім переслідуванням особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, та встановити, що необхідність відшукування, фіксації або вилучення доказів сама по собі не є невідкладним випадком (частина третя статті 233 КПК в редакції проекту), тощо.

5) особі, крім права на доступ до матеріалів та самотійного звернення до суду в разі бездіяльності прокурора, надається право на апеляційне оскарження ухвали;

6) порушення встановленої процедури тягне недопустимість безпосередньо і похідно отриманих доказів, повернення вилученого майна та знищення скопійованої інформації.

Законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 233 Кримінального процесуального кодексу України щодо уточнення підстав проникнення до житла чи іншого володіння особи у невідкладних випадках» (реєстр. № 15488).

На відміну від основного законопроекту, у проекті за реєстр. № 15488-1 пропонується комплексно врегулювати не лише підстави невідкладного проникнення до житла чи іншого володіння особи, а й порядок здійснення наступного судового контролю, доступу до відповідних матеріалів, оскарження

рішень і дій, пов'язаних із таким проникненням, та допустимості отриманих доказів.

Верховний Суд, Офіс Генерального прокурора, Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України – зазначають, що законопроект потребує доопрацювання та висловлюють зауваження до його положень.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – зазначає, що законопроект підтримується за умови врахування зауважень до його положень.

Вищий антикорупційний суд, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне антикорупційне бюро України, Служба безпеки України, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України - не підтримують ухвалення законопроекту.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України – висловлює зауваження до окремих положень законопроекту.

В ході обговорення законопроекту, з'ясувавши позицію народних депутатів України та запрошених осіб, а також взявши до уваги надані висновки, народні депутати України - члени Комітету не підтримали ухвалення законопроекту.

З огляду на зазначене та керуючись пунктом 2 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», відповідних положень статей 100, 110, 111, 114, 116 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення гарантій недоторканності житла чи іншого володіння особи у кримінальному провадженні» (реєстр. № 15488-1) за результатами розгляду в першому читанні **відхилити**.

Доповідачем від Комітету при розгляді питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України - Голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Іонушаса Сергія Костянтиновича.

Проект Постанови додається.

Просимо розглянути.

Голова Комітету

С. Іонушас